

Naujasis Gėlupis

● PRIENAI
● BIRŠTONAS

ISSN 1392-72-48

2012 m. vasario 1 d., trečiadienis

PRIENŲ RAJONO IR BIRŠTONO KRAŠTO LAIKRAŠTIS

Nr. 9 (1319) Kaina – 1,30 Lt

Likurgas
SAUGOS TARNYBA

VISKAS JŪSŲ SAUGUMUI NEŪJUSIŲ VERTULIŲ SPALVAVIŠKIS

„Mąstyk globaliai; veik lokaliai“

ROMA SINKEVIČIŪTĖ

Pradėdama 2012-uosius, Tarptautinius aktyvaus senėjimo ir kartų solidarumo metus, sausio 26-27 dienomis Lietuvos pagyvenusių ir neįgalių žmonių globos įstaigų ir vadovujančių darbuotojų asociacija „Rūpestinga globa“ surengė konferenciją „Laikas bėga... Taip yra... O kaip galėtų būti?“ Birštono karališkojoje rezidencijoje, į kurią susirinko daugiau nei penkiasdešimties Lietuvos globos įstaigų ir socialinių paslaugų centrų vadovai ir vadovaujantys darbuotojai bei svečiai. Konferencijoje dalyvavo Socialinės apsaugos ir darbo ministras Donatas Jankauskas, viceministras Dalius Bitaitis, asociacijos garbės nariai: LR Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininko pavaduotojas Artūras Melianas, šio komiteto narys Algirdas Sysas, Prienų rajono savivaldybės meras Vytautas Bujanauskas. Į renginį atvyko ir daugiau garbių svečių: Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos savivaldybių asociacijos atstovai, Prienų rajono savivaldybės mero pavaduotoja Loreta Jakinevičienė, administracijos direktorius Algis Marcinkevičius, administracijos direktoriaus pavaduotojas Kęstutis Palionis.

NUKELTA | 5 P. ▶

Autorės nuotraukos

Merė buria verslininkus

ONUTĖ VALKAUSKIENĖ

Birštono savivaldybės merės Nijolės Dirginčienės iniciatyva pernai pirmą kartą surengta verslininkų vakaronė, atrodo, tampa gražia tradicija. Šiomet verslininkai pakviesti ir vėl. NUKELTA | 10 P. ▶

Už apvalaus stalo...

Autorės nuotraukos

Mokyklų tinklo pertvarkos bendrojo plano tvirtinimas atidėtas

ROMA SINKEVIČIŪTĖ

Kai kurių rajono švietimo įstaigų bendruomenių atstovai, su nerimu laukę politikų sprendimo dėl Prienų rajono savivaldybės mokyklų tinklo pertvarkos 2012–2015 m. bendrojo plano patvirtinimo, vis dar lieka nežinioje. Klausimas dėl mokyklų tinklo pertvarkos paliktas kitam – neeiliniam Tarybos posėdžiui vasario 9 d.

NUKELTA | 4 P. ▶

Šiandien:

Jauki moterų vakaronė

7 p.

Diabeto klubas ruošiasi paminėti 20-metį

8 p.

Prienų moksleiviai – bene šviesiausi Lietuvoje

9 p.

Tarybos posėdis

„Mąstyk globaliai; veik lokaliai“

▶ATKELTA IŠ 1 P.

Šūkis „Mąstyk globaliai, veik lokaliai“ išlieka asociacijos „Rūpestinga globa“ viena geriausių kūrybinių nuostatų, kurią akcentavo asociacijos prezidentė **Angelė Bajorienė**. Ji pasveikino konferencijos dalyvius, pakvietė diskutuoti apie socialinius procesus Lietuvoje, laukiamus pokyčius bendruomenėse, profesines galimybes ir ragino surasti visiems priimtinus sprendimus.

Pirmosios dienos konferencijos pirmojoje dalyje savo mintis ir išvalgas pateikė akademinės bendruomenės nariai. Vilniaus universiteto **prof. dr. Romas Lazutka** kalbėjo apie valstybės užduotis sukurti savo piliečiams gerovę, lūkesčius ir socialinio gyvenimo realijas. Kauno technologijos universiteto lektorė **prof. dr. Irena Leliugienė** palietė šiandienos aktualijas, integruojant į socialinį gyvenimą senjorus ir neįgaliuosius, didžiausią dėmesį atkreipdama į neįgaliųjų ir specialiųjų poreikių vaikų edukaciją. Socialinių mokslų daktaras **Povilas Vytautas Žiūkas** analizavo valstybės ir „Sodros“ santykį bei mūsų kartos likimą: ar jai lemta sulaukti pensijos?

Antrojoje posėdžio dalyje visi konferencijos dalyviai nekantraudami laukė Socialinės apsaugos ir darbo ministro **Donato Jankausko** minčių apie socialinės sistemos šiandieną ir perspektyvas. Pasveikinęs konferencijos dalyvius,

D. Jankauskas pasidžiaugė, kad asociacija (kurios pavadinimas pats savaime gražus ir prasmingas), vienijanti įstaigas ir jose dirbančius bei gyvenančius žmones, ieško sprendimų, kurie palengvintų rūpestingos globos galimybes, tačiau atvirai pripažino, jog būti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vadovais ir darbuotojais ekonominio sunkmečio laiku yra nelengva, nes biudžeto išteklių riboja norą gyventi kitaip, duoti žmonėms nerealius ir neįgyvendinamus pažadus. Šį sunkmetį ministras įvertino kaip unikalią galimybę daugiau dėmesio skirti situacijos analizei, konceptualioms socialinio darbo turinio diskusijoms bei planuoti nuoseklius veiksmus ateičiai. D. Jankausko teigimu, reikia būtinai grįžti prie socialinio darbo esmės, atkurti žmogaus orumą ir suteikti jam reikiamą įgūdžių, žinių bei palaikymą bendruomenėje sistemą, kuri leistų žmogui savarankiškai spręsti gyvenime iškilančius sunkumus. Reikia derinti socialines paslaugas ir piniginę socialinę paramą tarpusavyje. Ministras užsiminė, kad pakeliui į Birštoną su viceministru diskutavo globaliomis temomis, kurias būtina išspręsti: kiek ir kaip finansuojamos socialinės paslaugos, koks ryšys rajone yra su teritorinėm ligonių kasom, kaip valstybės mastu elgtis, skaičiuojant finansus ir jų šrautus, jeigu globotinis mėnesį praleidžia ne įstaigoje, o ligoninėje.

Sveikatos apsaugos ir darbo ministras D. Jankauskas ir asociacijos „Rūpestinga globa“ prezidentė A. Bajorienė

„Kad pasiektumėm geriausių rezultatų, mums reikia kompetentingų socialinių darbuotojų, tankaus socialinių paslaugų tinklo, įvairių žinybų bendradarbiavimo bei atviros pilietiškos bendruomenės, kuriai numatome suteikti daugiau galių ir instrumentų, sprendžiant vietos bendruomenei svarbius klausimus“, – sakė ministras, turėdamas galvoje bendruomenių ir savivaldybės bendradarbiavimą, priimant sprendimus dėl piniginių socialinės paramos.

Dabar, kai pradeda įgyvendinti vietos bendruomenės savivaldos programa, kiekviena Lietuvos savivaldybė su taryba pagal patvirtintą tvarką turės atlikti keletą namų darbų: nustatyti labai aiškų, skaidrų ir visiems suprantamą principą, kaip vietos bendruomenės kiekvienoje seniūnijoje priima sprendimus, kaip pasinaudoja viešaisiais finansais veiklai visuomenės interesams patenkinti ir kaip savivaldybės teritorijoje tarp se-

niūnių ir kitų gyvenamųjų vietovių (jeigu bus tokia savivaldybės valia) paskirstomos lėšos. Šie du namų darbai, pasak ministro D. Jankausko, leidžia ministerijai sudaryti sutartis su savivaldybe ir visose 550-yje Lietuvos seniūnijų suteikti galimybę pasinaudoti valstybės biudžeto, nors ir nedidelėmis lėšomis spręsti bendruomenės reikalus. Kalbėdamas apie Prienus, ministras net neabejojo, jog asociacijos prezidentė ir Globos namų direktorė A. Bajorienė ras kelią į vietos bendruomenę. Numatoma galimybė finansuoti savanorišką veiklą, savanoriams apmokant pagal galiojantį Lietuvoje įstatymą (komandiruočių išlaidos ir įvairūs kitų sąnaudų apmokėjimai), kad žmogui, atliekančiam savanorišką veiklą, nereikėtų pačiam dar ir primokėti. Ministro įsitikinimu, vienas iš svarbiausių dalykų – informacijos sklaida ir tokie forumai, kuriuose galima aptarti daugybę dalykų.

▶ NUKELTA | 11 P.

Mokyklų tinklo pertvarkos bendrojo plano tvirtinimas atidėtas

▶ATKELTA IŠ 4 P.

Ekonominės plėtros, finansų ir investicijų komiteto pirmininkas A. Vaicekuskas pageidavo kitame posėdyje išgirsti apie bendruomenių ketinimus vykdyti projektus per VVG, kad kultū mažiau abejonų dėl tokių veiklų.

Vienbalsiai pritarta Balbieriškio miestelio bendrojo plano rengimo projektui. Tarybos nario Henriko Radvilavičiaus teigimu, sovietiniais laikais Balbieriškis buvo labai nuskriaustas, nes buvo uždrausta bet kokių gyvenamųjų pastatų statyba ir remontas, dabar miestelis yra ribojamas Nemuno kilpų regioninio parko. H. Radvilavičius siūlė Tarybos nariams pamąstyti, ar negalima būtų dalį miestelio, kuris pakliūva į NKRP tritoriją,

išskirti iš bendrojo plano, nes teritorijos esą apleistos, auga brūzgynai, kurių niekas netvarako. Savivaldybės vyr. architektė D. Joneliūnienė paaiškino, kad 2011 m. buvo pradėtas rengti Birštono NKRP planavimo schemos specialusis planas, kurį tvirtina Vyriausybė – Taryba gali tik išreikšti savo nuomonę, bet ne nulemti sprendimus. Pasak architektės, bendrajame plane bus siūloma keisti ribas, tačiau neaišku, kokias sąlygas pateiks NKRP. Jos teigimu, bendrajame plane nustatomi teritorijos tvarkymo ir panaudojimo režimai, žemės naudojimo būdai ir pobūdžiai, jie nebūtinai saugomojoje teritorijoje neleidžia statyti, tačiau šiek tiek riboja ir reglamentuoja statybas.

Atsakymas į klausimą ir nauji opozicijos klausimai

Posėdžiui baigiantis opozicijos lyderė R. Zablackienė paviešino Savivaldybės administracijos direktoriaus atsakymą į ankstesniame Tarybos posėdyje jos pateiktą paklausimą dėl Visuomenės sveikatos biure įdarbintos Tarybos nario E. Visocko žmonos buhalterio pareigoms eiti. Atsakyme paaiškinta, kad konkursas VSB buhalterio pareigoms nebuvo paskelbtas, tačiau be konkurso į darbą priimtos V. Visockienės turimas išsilavinimas atitiko biuro buhalterio pareigybę. Sausio 25 d. V. Visockienė pateikė prašymą nutraukti darbo sutartį ir pateikė prašymą dalyvauti skelbiamame konkurse į VSB buhalterio pareigas, kurį laimėjo kaip viena iš galimų

pretendentų. Konkursas buvo skelbiamas VSB svetainėje, todėl niekas netrukdė dalyvauti ir kitiems kandidatams, bet tokių daugiau nebuvo. Tačiau Tarybos narė R. Zablackienė pateikė opozicijos paklausimą dar ir VSB direktoriui, teigdama, jog VSB skelbtas konkursas buhalterio pareigoms eiti neatitinka 2007 m. kovo 21 d. LR Vyriausybės nutarimo Nr. 301. Ji reikalavo sustabdyti konkurso organizavimo procedūras, panaikinti šiuo metu galiojantį buhalterio pareigybės aprašymą bei iš naujo skelbti konkursą VSB buhalterio pareigoms eiti.

Opozicijos lyderė pateikė Savivaldybės administracijos direktoriui dar keturis opozicijos paklausimus, į kuriuos atsakymai bus pateikti kitame Tarybos posėdyje.

„Mąstyk globaliai; veik lokaliai“

▶ ATKELTA IŠ 10 P.

D. Jankauskas savo kalboje akcentavo, kad socialinio darbo srityje yra nuveikta tikrai nemažai, pradedant pačios socialinio darbuotojo profesijos įteisinimu dar 1999-aisiais ir baigiant socialinių paslaugų tinklo plėtra, kuriai pasitarnavo tiek valstybės, tiek savivaldybių biudžetai, tiek ES struktūrinė parama. Ministerijoje surinkta informacija apie socialinių paslaugų plėtrą bei jų pasiskirstymą savivaldybėse leido konstatuoti nestacionariųjų socialinių paslaugų augimą. Šios paslaugos, pabrėžė ministras, šiuo metu sudaro net 90 proc. visų socialinių paslaugų, tačiau nestacionariųjų socialinių paslaugų tinklas, jo teigimu, bus efektyvus tik tuomet, kai jis bus pakankamai tankus ir labai įvairus. „Tikintis esminio lūžio socialiniame darbe, tinkle turėtų būti matomos ne tik savivaldybės įstaigų, bet ir nevyriausybinių organizacijų, religinių bendrijų ir vietos bendruomenių iniciatyvos. Kita vertus, gerai išplėtotas nestacionariųjų paslaugų tinklas leis kokybiškai derinti išpareigojimus šeimai ir profesinę karjerą. Todėl pats laikas šiandien tartis su savivaldos atstovais ir kelti ambicingus tikslus kokybiškų nestacionariųjų socialinių paslaugų plėtros srityje. Tikimės, kad sutarimas bus, o ir nauja finansinė perspektyva sudarys tam sąlygas“, – teigė socialinės apsaugos ir darbo ministras D. Jankauskas, pridurdamas, kad išliks ir stacionariųjų socialinių paslaugų

poreikis, kurį lemia demografinės tendencijos, mokslo pažanga bei gerėjanti gyvenimo kokybė – tiesiog į šias abi socialines paslaugas reikia žiūrėti kaip į du bėgius, kuriais riedantis traukinys gali judėti pakankamai komfortiškai, jeigu bus nustatyti prioritetai, žvelgiama į socialinių paslaugų kokybę tiksliai.

Artimiausio laikotarpio darbai

Vienas iš artimiausiojo laikotarpio darbų – teisiškai reglamentuoti, kad asmens gaunamos tikslinės socialinės paslaugos slaugai arba priežiūrai gyvenant stacionarioje globos įstaigoje būtų visa apimtimi panaudojamos tikslinei šių kompensacijų paskirčiai įgyvendinti, nes šiuo metu, anot D. Jankausko, asmeniui likę 20 proc.

iškreipia pačios kompensacijos tikslingumą. Šiuo metu ministerijoje ruošiamos naujos socialinės globos normos, nes kai kurių dalykų nebeliko pasikeitus higienos normoms, todėl ministras kvietė tartis, ar tas normas reikėtų priartinti prie realijų, ar kelti sau ambicingesnius tikslus tiek dėl gyvenamojo ploto, tiek dėl gyventojų skaičiaus įstaigoje. Norima ekonominį sunkmetį skirti tiems namų darbams, kad juos gerai atlikus ir atsiradus naujoms finansinėms galimybėms, ES struktūrinei paramai, naujuoju 2014–2020 finansiniu laikotarpiu būtų galima įvykdyti tai, kas jau bus gerai išdiskutuota.

Ministro D. Jankausko teigimu, šiuo metu ministerijoje diskutuojamas valstybės globos įstaigų teisinio statuso klausimas. Svarstomi perėjimo iš biudžetinių įstaigų prie viešųjų įstaigų plusai bei minusai. „Viena vertus, tai suteiktų daugiau atsakomybės globos namų vadovams, tačiau būtina ir atsakingai apsvarstyti, ar toks perėjimas neturėtų neigiamos įtakos gyventojų žmogiškojo orumo užtikrinimui ir valstybės biudžetui. Galų gale, ar išaugusią administracinę naštą ministerijai galėtume pagrįsti išaugusia socialinės globos namų paslaugų kokybe?“ – atsakymas į šį klausimą, ministro nuomone, būtų pilotiniai globos namai, tačiau tokius sprendimus įgyvendinant, būtina pamatuoti, ar nebus pažeidžiami globos namų gyventojų interesai, žmogiškojo orumo nežeminančios gyvenimo sąlygos.

Praejusiu metų pabaigoje prie SADM buvo įkurta Lietuvos socialinio darbo taryba, kuri siekia „reabilituoti“ socialinį darbą, „ištraukti“ socialinį darbuotoją iš visuomenės gyvenimo paraščių. Apie tai kalbėdamas, D. Jankauskas neslėpė, jog tai ambicingas siekis, tačiau vylėsi, kad sutelktų pastangų dėka, sujungus socialinio darbo praktikus ir akademikus, įtraukus plačiąją visuomenę į diskusiją, galima bus susitarti dėl socialinio darbo plėtros Lietuvoje bei numatyti jai reikiamus instrumentus, kurie nebūtų trumpalaikiai, vienadieniai ir nesikeičiantys valdžioms po dar vienu rinkimų. Ministro nuomone, ir Karališkojoje rezidencijoje išsakytos įžvalgos galėtų būti vertingas indė-

lis, planuojant tolimesnę socialinio darbo plėtrą Lietuvoje.

Naudodamasis proga SADM ministras D. Jankauskas pasidžiaugė ir padėkojo kolegoms iš Socialinių reikalų ir darbo komiteto už tai, kad vėlyvą rudenį Seime, diskutuojant dėl valstybės, savivaldybių ir Sodros 2012 metų biudžetų, buvo priimti du įstatymai – piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams ir valstybės šalpos išmokų, be kurių nebūtų buvusi galimybė žengti tuos žingsnius, kurie yra dabar žengiami. Vyriausybė savo posėdyje beveik 20 mln. litų paskirstė asignavimų valdytojams tam, kad būtų padidinti socialinį darbą dirbančių darbuotojų atlyginimai 2012 metais. Pasidžiaugdamas bent jau iš dalies įgyvendintais socialinio darbo lūkesčiais, ministras D. Jankauskas ragino nepasiduoti negatyvioms mintims, planuojant ir projektuojant ateities darbus, neignoruoti problemų ir atvirai kalbėti apie tas žaizdas, kurios skaudžios šiandien, kad ateityje neliktų dar didesnių problemų.

Kviesdamas išsakyti savo nuomonę ne tik konferencijos metu, bet ir elektroniniuose laiškuose, D. Jankauskas čia pat sulaukė ir konkrečių konferencijos dalyvių klausimų. Profesorė I. Leliugienė teiravosi, ar nebūtų galima pagalvoti apie dar tampresnį ryšį su jaunimu, kuriant jam darbo vietas seniūnijose darbu su vaikais, pavyzdžiui, socialinio pedagogo etatus, nes, jos žiniomis, Lietuvoje be tėvų globos auga 2066 vaikai. Ministras pritarė minčiai, kad jaunimui reikia ir būtina kurti darbo vietas, siūlyti veiklas, todėl su Švietimo ir mokslo ministerija vyksta darbinė diskusija ir ieškoma sprendimų dėl popamokinio jaunimo krepšelio, kuris būtų skiriamas būreliams, užklasinei veiklai, kad jaunimas kaimo vietovėse ir mieste turėtų lygias galimybes gauti paslaugas. Ministras nepažadėjo, kad ši problema bus išspręsta artimiausiu laiku, tačiau ir nepaneigė, jog tokios galimybės nebus. Kauno rajono Čekiškės globos namų atstovas, atkreipdamas dėmesį į tai, kad socialinėse įstaigose yra ir kitų profesijų atstovų (bendrosios praktikos slaugytojų, virėjų), susijusių su socialiniu darbu, siekė užtarimo šiems darbuotojams, kad jų atlyginimai labai nesiskirtų nuo kitų globos įstaigose socialinį darbą dirban-

čių žmonių. Užduota buvo ir daugiau klausimų, į kuriuos ministras mielai atsakė.

Konferencijos metu SADM ministras D. Jankauskas už aktyvią profesinę veiklą įteikė padėkas dviejų globos įstaigų vadovams bei mūsų kraštietei, Lietuvos pagyvenusių ir neigalių žmonių globos įstaigų ir vadovaujančių darbuotojų asociacijos „Rūpestinga globa“ buhalterei **Onutei Sadauskienei**.

Konferencijoje pasisakė ir kiti dalyviai. Apie derybų meną kalbėjo Vilniaus universiteto Tarptautinės verslo mokyklos dėstytojas **Darius Rupšlaukis**, SADM socialinės aprėpties ir bendruomenių departamento direktorė **Viola Toleikienė** analizavo globos ir slaugos organizavimo perspektyvą Lietuvoje, Lietuvos savivaldybių asociacijos patarėja socialiniams klausimams **Audronė Vaireikytė** skaitė pranešimą „Savivaldybės – socialinių paslaugų užsakovas“. Asociacijos „Rūpestinga globa“ atstovai, neseniai dalyvavę Globos įstaigų vadovų kongrese Prahoje, dalinosi mintimis iš kongreso apie įvairius tabu ilgalaikėje priežiūroje, šalių demografinės ir finansinės situacijos bei galimybes pritraukti lėšas rezidentinei globai/slaugai.

Vakarop konferencijos dalyviai buvo pakviesti į akademinę diskusiją „Pagyvenusio ir neįgalaus žmogaus gyvenimo tikrovė šiandien, rytoj: valstybė, savivalda, įstaigos, personalas... Kas lemia? Kur einame?“. Vėliau vyko emocinės kompetencijos tobulinimas, komandinių bendravimo įgūdžių ugdymas, 2011 m. ir 2012 m. sausio mėn. asociacijos narių jubiliejaus, kitų svarbių įvykių ir asmenų pagerbimas. Ketvirtadienio konferenciją vainikavo Simono Donskovo koncertas, prienietės Linutės Vitkauskienės melodijos.

Įdomią ir turiningą dviejų dienų programą konferencijos dalyviams sudarė asociacijos „Rūpestinga globa“ prezidentė A. Bajorienė ir asociacijos viceprezidentai Petras Jurgilas bei Vilius Petrauskas. Antroji diena buvo skirta refleksijai, praktinei veiklai ir tiesioginiam darbui tobulinti. Jos metu vyko Globos įstaigų vadovaujančių darbuotojų teminiai susitikimai Prienų ir Kauno socialinėse įstaigose pagal atskiras programas įstaigų vadovams, socialinio darbo, sveikatos priežiūros, mitybos skyrių vadovams.